

— Zahvala. Gospod šol. nadzornik Ljudevit Stiasny v Ljubljani je podaril učiteljski knjižnici IV. državne deške osnovne šole v Ljubljani (Prule) lepo število pedagoških knjig, papirja za revne učence, za revne in brezposelne starše naših otrok pa več oblek, perila in obutev. Za velikodušno darilo se gospodu nadz. L. Stiasnemu najlepše zahvaljuje šol. upravitelj Lipovec Josip.

— Za prekmurski muzej. Proučevanje prekmurske zemlje napreduje. Ta napredek pospešuje zlasti novi rod, vzgojen v slovenski šoli, ki nadaljuje in pogloblja delo redkih znanstvenih delavcev, ki so že doslej z ljubeznijo in razumevanjem proučevali našo krajino. Neizvršenega dela je pa še mnogo in da bi ga mogli uspešno izvesti, je treba smotrene organiziranosti. Tako organizacijo naj predstavlja muzejsko društvo, ki naj zbere vse, ki se zanimajo za preteklo in sedanje razmere Slovencev med Muro in Labo. To društvo bo znalo v M. Soboti muzej, ki bi bil poleg popolne gimnazije pač najvažnejša in najnujnejša prekmurska kulturna ustanova. Muzej naj bi izbral vse dokumente naše preteklosti, narodopisno umetnostno gradivo, književna dela v prekmurskem narečju in literaturo o naši zemlji, skratka, vse, kar potrebuje naša preteklost in sedanost. Muzejska zbirka nas bo predstavljala pred svetom, ki nas obišče, za nas same bo pa imela vzgojni pomen in bo služila znanstvenemu delu. — Potreba, da je ves material zbran na enem mestu, in sicer prav v sredini naše krajine, je dovolj ravna. Tudi je skrajni čas, da se zbiranje materiala, ki se izgublja, takoj prične. Pripravljali odbor prekmurskega muzejskega društva je vložil pri oblasti pravi in bo po odobritvi takoj sklical ustanovni občni zbor in vabi že sedaj k sodelovanju vse, ki gledajo z razumevanjem snovanje našega muzeja. — Pripravljali odbor: Škrlek Vladimir, abs. jurist; Gumilar Franjo, šol. upravitelj; Novak Viljem, suplent.

— Kmetijska matica. Vabimo vse one, ki se zanimajo za kmetijstvo, da se naročijo na redne publikacije za l. 1934. Izšle bodo 4 poučne in zanimive knjige za minimalno ceno 20 Din. Naročila sprejemajo poverjeniki in Kmetijska matica v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

— Založba Kmetijske matice. Opozorjamo tovarišice in tovariše, ki so poverjeniki in redni člani Kmetijske matice, da dobijo sledeče knjige iz prejšnjih letnikov Kmetijske matice po znižanih cenah, in sicer: Naša pravičja reja. Spisal A. Oblak. 10 Din. — Naša zelenjad. Spisal A. Skulj. 10 Din. — Kmetovalčev svetovalec. Spisal inž. Teržan. 10 Din. — Več dobre krme! Spisal inž. Teržan. 10 Din. — Veterinarska higiena. Spisal Dr. Kunc. 12 Din. — Umno kletarstvo. Spisal Fr. Gombač. 10 Din. — Zadrugištvo (vsi trije deli). Spisal Miloš Stibler. 15 Din. — Poljska privreda u seoskim osnovnim školama. Spisal I. Ritig. 20 Din. — Planšarstvo in kmetijstvo na naših planinah. Spisali dr. Spiller-Muys, Jos. Sustić, inž. Presel, Jos. Pevec. 60 Din. — V boju za zemljo in državo. Spisal A. Prepeluh. 6 Din. — Gospodarstvo pri starih narodih. Spisal A. Sovre. 10 Din. — Življenje čebel. Spisal Maeterlinck-Wester. 10 Din. — Dvig uboge gmajne. Spisal Zalaznik. 10 Din. — Kmetijski pokret med Slovenci. Spisal A. Prepeluh. 5 Din. — Neposredni davki. Spisal A. Mošetiz. 15 Din. — Idejni temelji slovanskega agrarizma. Spisal univ. prof. dr. Fr. Veber. 20 Din. — Agrarizem in slovanstvo. Govor čl. min. dr. M. Hodža. 1 Din. — Čiril Jeglič. Obrazi. 10 Din. — Cvetko Golar. Vdova Roš-

linka. 10 Din. — Dr. M. Dolenc: Zdražbarji. 5 Din. — Fr. Tovornik: Stara pravda nekdanj. 5 Din. — Hemon-Debeljak: Marija Kožuhovala. 10 Din. — Jože Jeram: Zastava v vetru. 10 Din. — Bunin-Preobražensky: Ponočni pome-nek. 10 Din. — J. Lovrenčič: Pereči ogenj. 10 Din. — Tone Gaspari: Cesta. 10 Din. — Andre Theuriet: Kri Finocelov. 10 Din. — Ivan Albrecht: Dom na Slemenu. 10 Din. — Breznik: Klic Gorjancev. 10 Din. — Poština se zaračuna posebej.

— Sekcija Pomladka Jadranske straže sporoča vsem sreskim učiteljskim društvom, da jim na željo rada pošlje na njihova zborovanja predavatelja, ki bo p. t. učiteljsko raztolmačil namen, cilje in ustroj Pomladka Jadranske straže ter dal navodila za njegovo uspešno delovanje. Vse p. t. poverjenike in poverjenice PJS prosi, da imajo s svojim Pomladkom ta mesec občni zbor, izberejo novo upravo ter skušajo vse urediti v smislu I. okrožnice PJS, ki je bila prejšnji teden razposlana na vse šole. Povsod, kjer še ni PJS, naj ga skuša požrtvovalno učiteljsko ustanoviti! Ne delamo zase, vsi naši napori so posvečeni kralju, narodu in državi!

— Lavtarjeva metoda računskega pouka v inozemstvu. V Avstriji je mnogo starejših učiteljev, ki so bili Lavtarjevi učenci na učiteljski. Ti poučujejo računstvo po Lavtarjevi metodi računskega pouka. Tako se je navzelo na njihovih šolah tudi mlajše učiteljsvo Lavtarjevih idej. V roke nam je prišlo pismo mlajše kolegije iz Avstrije, ki piše o tem sledeče: »Poučujem po Lavtarju in uporabljam njegov sistem računskega pouka zato sem nedavno prejela posebno pohvalo od šolskega svetnika za izredne uspehe pri računskem pouku.« — Kakor smo informirani se vrše v Avstriji tudi priprave za izdajo Lavtarjeve metodike in njegovih računnic. Pri nas so izšle dosedaj Lavtarjeve računice za vse stopnje osnovne šole po novih učnih načrtih in metodika računskega pouka po Lavtarju. Izdelana pa je tudi računica za višjo narodno šolo po najmodernejših principih in bo izšla, čim bo odobrena.

— Tiskarski skrat me je napravil v 9. številki »Učit. tov.« v poročilu o glavni skupščini CMD za nadzornika. Izpustil pa je sreskega šol. nadzornika tov. Ivana Tomažiča, ki je že preje bil v vodstvu družbe in je bil na zadnji skupščini ponovno izvoljen. Toli-ko resnici in točnosti na ljubo. Upravitelj Hren.

Za vsakogar potrebna knjiga

Državoznanstvo

(Spisal dr. Fr. Ogrin)

je izšla sedaj v naši založbi

Vsi učitelji na srednjih, strokovnih, meščanskih in narodnih šolah potrebujejo to knjigo o ustroju naše države in o naših zakonih pri pouku

Cena broširane knjige Din 24.—
" vezane " " 28.—

Knjigarna Učiteljske tiskarne

Ljubljana, Frančiškanska ulica 6
Maribor, Tyrševa ulica 44

Letošnje leto pa ga je prevzelo JUU — sek-cija za savsko banovino ob sopomoči lanskega lastnika. Uredništvo pa je še nadalje v rokah dosedanjega urednika, znanega kulturnega delavca šolskega nadzornika Ljudevita Krajačiča. »Smilje« izhaja mesečno ter stane celoletno (10. številka) 15 Din. Uprava lista se nahaja v Hrvatskem učiteljskem domu na Trgu Kralja Aleksandra. Zanimivo pa je vse-kakor dejstvo, da se tiska »Smilje« izven sedeža banovine pri Šeku, v Samoboru, ko-der stanuje tudi odgovorni urednik Lobe.

V Sofiji imajo tudi posebno češko osnov-no šolo, ki jo posejajo otroci češkoslovaških državljanov. Ta manjšinska šola šteje letos 107 otrok, 10 več kakor lanske šolsko leto.

»Učiteljska riječ« je sestra našega »Uči-teljskega tovariša«, ki jo izdaja letos že le prvo leto savska sekacija JUU. Urejuje jo tudi našim učiteljem znani tov. Jovan Milo-jević. Časopis prinaša razen stanovskih za-dav tudi beletristiko, ki jo pišejo pisci iz učiteljskih vrst. Poslednja »Učiteljska riječ« prinaša feljton Ranka Marinkovića: »Priča o turobnim putnicima«. Pisec feljtona je dovršil pred letom zagrebško učiteljsko šolo, zdaj pa se je vpisal na zagrebško univerzo. Pridno suče pero in je dobil o veliki noči literarno nagrado za svoj feljton, ki ga je sprejela ob nagradnem tekmovanju beogradska »Politi-ka«, najuglednejši dnevnik v naši državi.

Pesem »Kje dom je moj« — prepevamo tudi po naših učilnicah. V originalu se glasi »Kde domov mje« in je češka narodna hi-mna. Uglasbil jo je Fr. Škroupa, ki je bil sin vaškega učitelja Dominika Škroupe. Minule dni so imeli v vasi Osicich pri Pardubicah ve-like narodne svečanosti, in so vzdicali umetni-ško spominsko ploščo v spomin učitelju Do-miniku Škroupu, tamkajšnjemu narodnemu delavcu, glasbeniku in očetu stvaritelja dr-žavne himne. Svečanosti je prisostvovalo vse domače in okoliško učiteljsvo, slavnostno be-se-do pa je spregovoril okrajni šol. nadzornik tov. Ledr iz Pardubic.

Učiteljski pravnik

OSEMLETNO OBVEZNO ŠOLANJE IN OLAJŠAVE ODNOSNO SKRAJŠANI POUK NA NARODNIH ŠOLAH.

O odpustu teh otrok (§ 66. a in b) odlo-čuje na prošnjo staršev krajevni šolski odbor s pridržkom, da sklep odobri obče upravno oblastvo to je sresko načelstvo, zato v bo-doče zadevnih prošnjah o odnosno predlogov ni predlagati kraljevski banski upravi v rešitev, ker določuje po zakonskih določilih sresko na-čelstvo.

Za učence, ki so stari 14 let in so obisko-vali osem let šolo, ni ovire za odpust iz šole, ako so dovršili osnovno šolo, to je prvo, drugo, tretje in četrto šolsko leto dotične šole.

Po prejšnjih šolskih zakonih je postal otrok šolobovezen z dopolnjenim 6. letom starosti, a iz šole je bil odpuščen s 14. letom starosti. Naš sedanji šolski zakon določa v § 56:

»V šolo se vpisujejo vsi sposobni dečki in deklice, ki so dopolnili sedem let ali jih dopolnijo do konca dotičnega koledarskega leta. Telesno in duševno posebno razviti otro-ci se smejo vpisati v šolo tudi z docela do-polnjenim šestim letom, če je v šoli zadosti prostora.«

Pričenši s šolskim letom 1930/31. v smi-slu teh zakonitih določil sprejemamo v šolo novince v starostni dobi 7 let. S šolskim le-tom 1937/38. bodo po osemletnem obveznem šolanju odpušteni iz narodne šole prvi učenci sprejeti kot novinci v šolskem letu 1930/31. po zakonu o narodnih šolah v starostni dobi 7 let. Navedeni učenci in učenke bodo v sta-rosti 15 let zapustili šolo. To bo vsekakor pomembno za podeželje, kjer starši poljedel-ci uporabljajo svoje otroke v starejši dobi zlasti nad 12 let že pri vsakdanjem poljskem delu. Zato bo vsekakor priporočljivo, da se, ako le mogoče v danih prilikah poslužujemo podane zakonite osnove drugega stavka § 56. Ker smo pri nas pred uveljavljenjem zakona o narodnih šolah sprejemali otroke v šolo z dopolnjenim 6. letom starosti je dokazano, da so pri nas otroci z dovršenim 6. letom sta-rosti v veliki večini duševno in telesno godni za obisk šole. Želeli je, da se poslužimo za-konite določbe v splošnem s sprejemanjem otrok v starosti 6 let, zlasti oziraje se na po-deželje, da se izognemo starosti 15 let in ustrežemo potrebam podeželskih staršev po-ljedelcev pri zaposlitvi starejših otrok pri poljskih opravilih.

(Dalje prihodnjič)

—§ Vprašanje. Moj sin, letošnji abiturient, je sprejet v vojno akademijo. Računo-vodstvo kralj. ban. uprave mi je utrgalo zani-za oktober in september draginjsko doklado hkrati dasi je bil sin še vse september docela v moji oskrbi. Ali je računovodstvo upravi-čeno, da mi trga draginjsko doklado tudi za nazaj?

Odgovor! Rodbinska draginjska doklada pripada izjemoma za otroka še po 16. letu starosti, če se otrok šola, a najdelj do dovr-šenega 23. leta starosti, po čl. 9. točka c) uredbe o drag. dokladah št. 10990/1 z dne 12. III. 1932. (Roč. kat. str. 85—88.) Ker traja šolsko leto od 1. septembra do naslednjega 31. avgusta, se smatra, da je dovršil abiturient šolanje 31. avgusta, če se ne šola dalje na višji šoli, in pripada zanj rodb. draginjs-ka doklada do tega roka. Po 31. avgustu bi pripadala drag. doklada zanj le, če bi bil du-ševno ali telesno nesposoben za pridobivanje (glej točko b) navedenega člena). Drž. usluž-benec je dolžan po § 90. urad. zakona prija-viti takoj vsako osebno in rodbinsko izpre-membo, ki vpliva na njegovo službeno raz-merje napram državi (Roč. kat. str. 73). Ako bi bilo javljeno v gornjem primeru, da je sin maturiral meseca junija, bi se bila zanj usta-vilva pravočasno rodbinska drag. doklada z 31. avgustom in ne bi bilo treba odtrgovati neopravičeno prejetih zneskov, ki se morajo izterjati, pa tudi za daljšo dobo, kot 2 me-seca.

Naša gospodarska organizacija

—a Mariborsko upokojeno učiteljsvo je nočastilo spomin generala Maistra. Krožek upokojenega učiteljsva v Mariboru je imel pretekli četrtek svoj redni mesečni sestanek, katerega se je udeležilo 38 upokojenih tovarišev in tovarišic. Zanimivo je, da je bil to že 25. redni sestanek pod vodstvom agil-nega tov. Ogorelea. Ob tej priliki je na se-stanku zbrano učiteljsvo počastilo spomin pokojnega osvoboditelja Maribora in naše severne meje, generala Maistra s tem, da je zbralo 200 Din kot prispevek za Maistrov temeljni kamen Učit. domu v Mariboru. Na bi ta lepa gesta naših stanovskih veteranov našla primeren odmev v vrstah aktivnega in tudi drugega upokojenega učiteljsva v ma-riborskem okrožju!

—g Izkaz prispevkov za »Maistrov ka-men« UD v Mariboru. Našemu vabilu za po-klonitev prispevkov za »Maistrov kamen« se je doslej odzvalo učiteljsvo naslednjih osnovnih šol: Maribor I. deklška mešč. 100 Din; Sv. Jakob v Slov. gor. 30 Din; Sliv-nica pri Mariboru 16 Din; Sv. Florijan v Do-liču 20 Din; Pameče pri Slovenjgradu 25 Din; Slov.Bistrica (deč. os.) 60 Din; Studenci pri Poljčanah 20 Din; Studenci pri Mariboru (deška os.) 130 Din; Celje (deč. os.) 50 Din; Remšnik 30 Din; Ptuj (deklška os.) 65 Din; Gol. Lendava 35 Din; Prosenjakovi 12 Din; Gor. Lendava 15 Din; Griže pri Celju 65

Din; Puščava pri Sv. Lovrencu na Poh. 15 Din; St. Janž na Dr. polju 35 Din; Sv. Lov-renc nad Prežinom 30 Din; Vojnik (mešč. š.) 15 Din; Križevci v Prekmurju 20 Din; Makole 76 Din; Genterovci v Prekmurju 10 Din; Sv. Jošt na Kozjaku 25 Din; Dobrovnik v Prek-murju 10 Din; Mežica (os. šola) 45 Din; Sv. Vid pri Grobelnem 20 Din; Sv. Lovrenc na Poh. 35 Din; Sv. Jurij ob Ščavnici 16 Din; Vurberk pri Ptuj 40 Din; Bodonci v Prek-murju 30 Din; Gornji grad Din 24.50; Sv. Marjeta n. Ptuja 10 Din; St. Ilj pod Turja-kom 30 Din; Plešivec pri Velenju 5 Din; Sv. Lenart pri Vel. Nedelji Din 18.25; Sv. Križ nad Mariborom 10 Din; Sv. Bolfenk na Kogu 10 Din; Slovenjgradec (os. š.) 50 Din; Sv. Jurij o. Taboru 25 Din; Križevci pri Ljuto-meru 40 Din; Ruše 95 Din; Negova 15 Din; Maribor II. deklška osn. 30 Din. Razen teh šol je daroval krožek upok. učiteljsva v Ma-riboru 200 Din! Skupaj Din 1657.75. Prav pri-srčna zahvala vsem dosedanjim darovalcem! Naj bi našli še mnogo naslednikov!

M. Kožuh, blagajnik.

Učiteljska fiskarna

—t Število članov naše največje stanov-ske zadruge Učiteljske tiskarne v Ljubljani se razveseljuje večja. Priglašja se mnogo agil-nih tovarišev in tovarišic, ki imajo vsi glo-boko ukoreninjeno stanovsko zavest in zmi-sel za zadrugištvo. Ker je Učiteljska tiskarna gospodarska hrbenica vseh naših stanovskih ustanov pa tudi naše učiteljske organizacije in ker smo z Učiteljsko tiskarno tudi potom šole tesno povezani je moralna dolžnost vsa-kega našega člana, da postane član tudi tega največjega stanovskega podjetja. S tem ne pomaga le samemu sebi — saj ima pri nakupu 15% popusta — s čim številnejšim članstvom bo tiskarna še pridobila na ugledu in veljavi in bo še tem bolj lahko delala v korist uči-teljstva in šolstva. Delež v tej zadrugi znaša 250 Din, ki pa se lahko plača v 10 obrokih po 25 Din, kar zmore lahko tudi najmlajši(a) tovariš(ica).

—t Prva številka »Zvončaka« je izšla Uči-teljska tiskarna ga toplo priporoča vsem do-sedanjim, posebno pa vabi nove naročnike.

—t Svoji k svojim, to geslo ne velja samo za naše domače tvrdke. Geslo »svoji k svo-jim« kliče tudi vse učiteljce in učitelje, vse naše člane v Učiteljsko tiskarno in njene knjigarne v Ljubljani in Mariboru. Naša mo-ralna dolžnost je, da v prvi vrsti podpiramo naša stanovska podjetja. Torej se enkrat: »Svoji k svojim!«

—t Nekaj, kar smo zelo pogrešali. Za praznik I. december ali pa za Vidov dan, so bila naša šolska in sokolska društva vedno v zadregi, ker je manjkalo njihovi mladini primerne građiva za proslavo teh slav-nostnih dni. Iz te stiske nas je sedaj rešila naša marljiva pisateljica in velika prijateljica mladine Manica Komanova, ki je sestavila za našo mladino dva slavnostna prizora, pr-vega za Vidov dan drugega za prvi decem-ber, in sicer tako posrečeno in lepo kakor zna samo Manica, ki pozna otroško dušo do dna, pozna razmere in prilike v katerih se giblje naše šolstvo in sokolstvo.

Oba prizora sta kratka (vpriporitev ene-ga kakor drugega bo trajala 15 do 20 minut), a polna pestrosti in živahnosti in bosta delo-vala na mladino vzgojno in strogo nacional-no. Oba prizora sta lahko vpriporljiva v vsaki šolski sobi ali sokolski telovadnici. To zares potrebno delo je že zagledalo beli dan. Tisk in založba Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Dobi se v vseh knjigarnah! Cena samo 3 Din. Sokolska društva in šolska vodstva sezite po njej.

Mladinska matica

—mm TE DNI MORAMO DOLOČITI NAKLADO za »Naš rod«. Cenjeni poverje-niki so naprošeni, da čimprej zaključijo na-biranje naročnikov in nam dopošljejo naro-čila. Število naročnikov letos ne sme pasti. Vsaka šola naj si prizadeva, da doseže vsaj lanske število! Lani se nam je posrečilo pa-danje števila naročnikov ustaviti, letos po-skušajmo število dvigniti! Najrenejši kraji na kmetih in rudarski revirji so se izkazali. Povsod je število naročnikov narastlo. Priča-kujemo tudi od drugih takšnega odziva.

—mm Prva številka »Našega roda« pojde te dni v tisk. List bo še bolj bogat po vse-bini in obliki kot lani. Naslovno povest je napisal O. Hudales. Z daljšimi stvarmi bodo letos zastopani tudi R. Pečjak, Čehov v Grad-nikovem prevodu in J. Lovrenčič. Prav zani-miv bo tudi opis K. Kocjančiča »V čolnu po našem Jadranu«.

Tudi ilustrativno bo list bogat. Naslovno stran za prvo številko je izdelal M. Gaspari, notranje vinjete pa J. Trpin. Od drugih ilu-stratorjev srečamo v listu se Ravnikarja, Bu-cika, Justina in Jakca.

—mm Mladi junak je priobčil v svoji pr-vi letošnji številki, ki je pravkar izšla o M. M. naslednje vrstice:

Mladinska matica v Ljubljani, ki vam je vsem dobro znana, je izdala v 7 letih 5 let-nikov »Našega roda« in 32 knjig v skupni na-kladi, ki presega 610.000 izvodov. Popolnoma bomo razumeli to število, če pomislimo, da tehta vsa ta naklada nad 70.000 kg. Če bi položili knjigo na knjigo, bi bil kup teh knjig visok nad 5000 m. Knjiga pri knjigi v ravni

Drobiž

(Nabral -nč-)

Vzgoja in prosveta sta temelj vsake živ-ljenjske edinice. Tega se zavedajo tudi na Daljnem vzhodu, koder ustanavljajo novo državo Mandžukuo. V glavnem mestu te naj-mlajše države, ki se imenuje Shinkin, in raste pravkar iz temeljev, so pričeli graditi prve palače za razna upravna oblastva. Med prvimi poslojpi pa se je dvignilo iz tal ministrstvo za vzgojo. Zraveno je po vseh sodobnih principih zapadnjaških gradbenikov. Dobro so začeli Mandžurijci: z vzgojo in prosveto bodo zbetonirali svojo Mandžukuo že ob-roistvu.

Stanovska organizacija naših tovarišev v Franciji, ki šteje nad 80.000 članov in se imenuje Syndicat National (Učiteljska nacio-nalna zveza) je vstopila zdaj v Confederation du Travail (Splošna delavska zveza).

Osnovna šola v Cabuništu ob Ohridskem jezeru v »Učiteljskem tovarišu« še ni bila nikoli omenjena. Zdaj pa je v zvezi s po-membnim dogodkom. Tam bistri šolsko mla-dež tovariš Andjelko Krstić. V prostem ča-su tudi piše, in sicer zelo dobro. Saj mu je založila Srpska književna zadruga obsežen roman »Trajan« koder je prikazano življenje južnih predelov naše države. Učitelj Krstić je dobil te dni tudi odlično priznanje Akade-mije sedmerih umetnosti, ki mu je prisodila soglasno nagrado za književnost v znesku 10.000 Din, ter jo je razpisal beogradski knji-garnar Geza Kohn. Priznanja z nagrado Aka-demije sedmerih umetnosti, za katero so se potegovali številni odlični jugoslovanski lite-ratje, dobil pa jo je učitelj, smo veseli vsi njegovi tovariši, ki mu k odliki iskreno česti-tamo.

»Smilje« je mladinski list hrvatskih šol-obveznikov. Letošnje šolsko leto mu je že 74. leto izhajanja. Se lanski tečaj mu je bil lastnik Hrvatski pedagoško-književni zbor.